

S.M./R.69

AÑ 1.

MEHÓ, 7 JUÑ DE 1891

N.º 1

ES MENURQUÍ

MISCELÁNEE DE LITERETURE, CIÈNCIES Y ARTS

Redecció y Edministreció
Bestió, n.º 13.

Nombre sueltu, 5 céntims de pte.
Id. etressad, 10 id.

ES NÒSTRUS PRUPÒSITS

Esténdrer, é mesure de ses nostres forses, s' instrucció é se nostre pátrie; dunar muviment y vide é ses bones lletres; comunicar é nes nostrus peisans y emigs ses nostres idées, dirigides sempre é nes quemí des bé; y despertar des seu letargu é se litereture menurquine, casi ulvidade des seus metexus fis predilèctes, es es nôstru principal ubjècte.

Tenim es gust d' invitá é escriurer é se nôstre miscelánee, á totes ses persones de bone voluntad, qui se creguin velèntes y enimades per eguefar se plome, é fi de que mus ejudin en equest trebay que emprenem, com é fis des peís.

Equeste publiqueció es purament literarie, sense culó polític ni religiós de cap caste; puis es seu ubjecte es esténdrer entre noltrus se lecture y escrittura des llenguatje menurquí.

Dunam un respectuós seludu é tots es nostrus côlegues menurquins y desitjam, e tots es nostrus lectors, selud, pessetes, setisfecció y llargue vide.

Se Redecció.

ERTICLE DE FONDU

Essent es periòdics cèrts pepés impresus qui surten en jui per periudus ò èpuques determinades, se cumpren molt bé qu' es periudisme cunsistesqui en tot lu cuncernént e nes periòdics. Perlant pués délles y fent referència e tote classe de pepés d' equeste caste, ja siguin diaris, setmenals, mensuals,

&, entrarem é menifestar s' utilidad qu' en trèuen es lectós de dit periudisme, quant es periòdics son sensats y están ben disposts; y es perjudici qu' els uquesione quant son inmursals y ténen per norme es llibertinatje y es desenfrê de ses pessions.

Es periòdics sensats prucuren publicar tots cuants de fêts ucurrexen en el mon y están reductads de menère que serve-xen d' enseñanse, d' esperièncie y de murelidad; espliquen mil essuntus, é fi de civilizar ses masses, férlis epreciar se lecture y enqueminarles per bones séndes; urguenisen trebais de bõne caste, òbren suscripcions, donen bons cunseis y fan tot lu pussible per tenir molts de suscriptós y trèurer un prufit hunros des trebay que s' impòsen es séus reductós.

Es periòdics inmursals ebusen de tot, tot ú trestornen, exalten ses pessions, duen un dobble fi emb es séus escrits y fan tot es mal que pòden, en s' subjècte de pular desunió y destruir se virtud, y é vegadas se patrie.

Equeste diferèncie tan nutabble entre es periòdics, mus demòstre, que totes ses còses son bones ó dulèntes segons s' us que sen fa d'unes y altres, y mus indique qu' es mal no está emb elles, sino en ses persones qui les menetjen.

Per cunsecuènt, ja qu' equest periòdic el feim en s' subjècte d' erreigar es menorqui, segons el perlam evuy die, servint es metéx témps e se nòstre utilidad y diversió, creim que cunvé pertenesqui e se classe des sensats, prucurant escluir d' éll tote male sècsie.

F.

ES BÉ Y ES MAL

Cuand mus hem prupusat escriurer equest article hem trettat de demostrar se gran influèncie qu' ecersexen equestes dues peraulas, perque emb elles i van inclòsus tots es prublemes de se pòbre humanidad. Per molt qu' escriguem demunt equest essuntu, may será bestant p' esplicar, y ménus per

demustrar, fins cont erribe es puder de tals expressions, ni es resultads qu' elles uquesionen.

Es bé y es mal no son en sí còses ebsulutes, sino reletives; puestu que lu qu' es bé per un es mal per s' altre ò el reves. Y no ubstant, demunt éllas están bessades totes ses idèes lluminoses y grands, lu metex que ses uscures y petites d' equest estès leberintu en que mus trubam y qu' es díe ménus pensad tendrem qu' ebendunar per seguir es curs netural de L' Univers.

Es bé, en se séue grendese y bundad, emplée tot es seu puder emb urguenizar y prutegir lu cread; méntres qu' es mal, en se séue perfidie y meldad, prucure destruir y eniquilar tot lu que pòd. Exí es, qu' en equest gran espay sens límits, eont giren cuntínuement inmènse multitud de sòls qui rejexen millions de millions de plenetes ó mons, en que tot es muvimént, existexen un y altre, e fí de que per mèdi de se vide y de se mòrt nésquin, visquin, cresquin y mòrin unes còses per dunar llòc e ses metemòrfessis ó tresfurmessions de tod lu cread, uquesiunant equest círcul vicios ò muvimént contínuu qui fa persistir etèrnement s' Univers, cuyu urigi y fí descunexem.

Tòtes ses persones sensates y qui reflexionen demunt equest punt, cunsidèren que equeste gran màquine, enumènada univers, ha d' hever tengud precisement es séu urigi; y e n' equest urigi ó e s' eutor dell, li diuen Déu, Ser Suprèmu, Umniputént, &. Y en pròve d' exò, mus diuen tembé, que Deu está per tot, que u veu tod, que u pòd tot, y que si éll no existigués tempòc existirien ses demes coses.

Lu qui ha de cèrt es, que sense lu gros no es pòd cumpèndrer lu petit, sense lu bó no sebriem lu qu' es dulent y sense se virtud no pudriem cuncèbrer se meldad. De mòdu qu' en tot i veim es prò y es còntre, es bé y es mal, essent molt difícil puder trubar e vegadas se veritad ó se reelidat de lu que son ses coses en sí.

Pusad s' homu demunt le tèrra y fèt, segons mus diuen, e imatje y semblanse de Déu, sel cunsidere un ser racional, pusseid d' un cap qui li servex de timó per dirigirse y neve-

gar per aquest mon, bé o malem, segons se dispusició que té es seu enteniment per cunêxer o descunêxer es bé y es mal; essent molt difícil puder endevinar algunas vegadas es quemí que deuríe seguir. Y perque no se tropi eislad y sense epoyu contre s' impetu ó current de tot lu demès, existexen ses suciedads, qui evuy tratten de formarne una tote sole, cumpôste de ses de totes ses necions, e fi de que ets hómus entrin pes quemí de se reó y de se veritad.

Si exo per fi quede estebblért, heurá erribad s' humanidad e nes pindaçle de se glôrie y ditxe pussibbles demunt le tërre; pero may quedarán destruids es bé y es mal, perque son dos elements indispensables per es susté y vide de s' Univers.

P. F. S.

SECCIO HUMURÍSTIQUE

Evuy m' han dunad une estupénde nuticie y desitj cumunicarle e nes meus lectors; pero no gos, perque teng po, y perque no en pug surtir guerant.

Més... ¡que diascles! ¡allá vá!..... pero no u cumuniquin á ningú. ¿Senten?

M' han dit que... e Fransse, tot son esmulétis, mones y urguets. Jo no u estrañ perque d' ellá vénen totes ses modes.

¿Vustes que u creuen?

Jo u creg per no enaró á cercar. Y per tucaró per ses mans i heuríe d' enar, lu cual no me cunve:

Primére, perque me merotj; y segone, perque no ni ha de féts. ¿Entenen?

Cèrte vegade estave un homu vey, essegud e una peñe de baxemá, plurant y molt pensetiu.

Recurdave part de se seue historie y coses que li hevien pessad.

Un jove qui el va vêurer tan epeserad li vá demená:

—¿Que vus passe jermá?

—Ell li euntestá:—cuánt vetj que estig tot sol com un mus-sol y dessemperad per se meue desgracie, teng tante péne! Si el mènes tengues un fi, me ejudarie emb es meus trebais.

—¿Per essó plurau? ¿per tan poche cose? Un homu no deu plurar, fins que no vegi es seu cap deù passes enfore des cos.

Vus fatj e sébrer, que mumpare ere xorc, no va tení cap fi, y no plurave may.

—Idó ¿y tú de qui ets fi?

—¿Jò?..... De mumare.

Es vey va quedá completamente cunvenssud y tot dos van enar e bêurer une tessete de queñet, á ca' n Lopez.

ES CUIDADU

Equell qui es cuide, va bé;
Però equell qui s' ebendone
O se descuide une estone,
Fa e vegades mal pepé.

No i ha molt van dar ses Córts
Une lley nôve de pôrts
Y en que peguem es impôrts
Pes nostru pôrt van ser sórts.

Un pôrt com es de Mehó,
Qui es es milló de l' España,
Trèurel de se llèy en mañe,
Per cèrt mus fa pôc fevó.

Per exô es va reclamar,
Y ja de grat o e le trague
Mus van enviá une drague
Per pudê es pôrt limpiar.

Uns tres aña l' heurem tengude
Per trebeá en equest punt:
Sols ha enad demunt demunt
Y ja veim no i té quebude.

Que s' ebendoni une platje
 Une cale, une ensenade,
 Apénes será nutade
 Tal falte, sens qui hagi ultratge.

Pero descuidá es nostru pòrt,
 Qui ets estrengés el festetjen,
 Es, entre equells qui' l menetjen,
 Tenir puquíssime sòrt.

Per exò dig: qui no' s cuide
 O qui no mire per éll,
 Es díe qu' es fa un esbréll
 Li entre elegrie buide.

F.

PENSEMENTS

Equest mon es un perañ
 qui egafe animals tot l' añ.

Res éi há en el mon mes dulent
 lectó, qu' es dí de se gent.

Gambe.

FÉT HISTÓRICH

Éra une nit frede y fosque.....
 y dintre d' un querreló;.....
 no se sentie une mosque,.....
 cuant i pens teng tremuló.....

Sols d' enfore se sentie
 quantar seguid un mussòl.....
 ningune estrelle lluie,.....
 el cèl vestie de dol.

De repent se vá senti,
 un ruídu etrunedó.....